

ZARZĄDZENIE

Dnia 1 grudnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wiesław Kozielewicz

w przedmiocie wniosku skazanego D. C. o wznowienie postępowania karnego zakończonych prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Poznaniu w sprawie o sygn. akt II AKa 55/23 .

zarządził:

**odmówić przyjęcia wniosku o wznowienie postępowania
sporządzonego przez skazanego D. C .**

UZASADNIENIE

Wznowienie postępowania karnego, w polskiej procedurze karnej, uznawane jest za nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnego orzeczenia kończącego postępowanie karne. Jak przed stu laty podnosił profesor Edmund Krzymuski, instytucja wznowienia postępowania, cyt. „znajduje swoje źródło w dążeniu procesu karnego do wykrycia prawdy materialnej. Nie znaczy to jednak, aby z tego powodu zasada res iudicata nie miała także panować w procesie karnym i aby można było, bez jakichś niezwykle ważnych przyczyn, sprawę karną, raz już prawomocnie załatwioną czynić przedmiotem nowego postępowania. Temu bowiem sprzeciwiałby się wzgląd tak na powagę sądownictwa, jak i na niepodobieństwo pozostawiania w zawieszeniu przez czas nieograniczony stanowiska prawnego oskarżonego. Z uwagi na to, wszystkie procedury karne, którym znana jest instytucja wznowienia procesu, stawiają użycie tego rekursu w zależności od pewnych ściśle oznaczonych warunków, a oprócz tego niektóre ustawy dla

lepszego jeszcze zabezpieczenia się od wszelkich możliwych nadużyć w tym kierunku, każą zawsze o potrzebie wznowienia postępowania rozstrzygać Sądowi Najwyższemu” (cyt. E. Krzymuski, Wykład procesu karnego, Kraków 1922, s. 211 - 212).

W orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka dominuje pogląd, iż instytucja wznowienia postępowania ma charakter autonomiczny, określony zarówno przez system prawny danego państwa, jak i art. 4 Protokołu nr 7, gdzie bierze się pod uwagę skutki wznowienia postępowania (w szczególności dla oskarżonego), okoliczności, w jakich zostało wznowione postępowanie (z urzędu czy na wniosek), przesłanki, na podstawie których nastąpiło wznowienie postępowania karnego oraz gwarancje proceduralne wynikające z art. 6 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka służące do zapewnienia sprawiedliwego procesu (A. Sakowicz, Zasada *ne bis in idem* w prawie karnym, Białystok 2011, s. 287 - 289). W polskiej doktrynie od wielu lat konsekwentnie wskazywano, że przepisy o wznowieniu postępowania, jako zezwalające na wyłom od zasady niepodważalności (stałości) decyzji procesowych, już z tego powodu muszą być wykładane ściśle, a „zamknięty” przez ustawodawcę krąg podstaw wznowienia nie pozwala na jego poszerzanie w orzecznictwie (M. Biłtyj, A. Murzynowski, Wznowienie postępowania karnego w PRL w świetle prawa i praktyki, Warszawa 1980, s. 11 - 15).

W myśl art. 545 § 2 k.p.k. wniosek o wznowienie postępowania, jeśli nie pochodzi od prokuratora, powinien zostać sporządzony i podpisany przez adwokata, radcę prawnego albo radcę Prokuratorii Generalnej. Przewidziany w powołanym przepisie tzw. przymus adwokacko – radcowski, wprowadza dodatkowy warunek formalny wniosku o wznowienie postępowania. W orzecznictwie Sądu Najwyższego podnosi się, że dla oceny czy zachodzą przesłanki do złożenia wniosku o wznowienie postępowania przepis art 545 § 2 k.p.k., oprócz prokuratora, wskazał adwokata, radcę prawnego albo radcę Prokuratorii Generalnej, co oznacza, że o złożeniu wniosku o wznowienie postępowania nie decyduje wyłącznie wola skazanego, ale ustanowiony lub wyznaczony adwokat lub radca prawny, który badając akta sprawy stwierdza istnienie lub brak podstaw do sporządzenia takiego wniosku (por. np. postanowienia Sadu Najwyższego: z dnia 30 września 1996 r.,

sygn. akt V KZ 47/96, Legalis, z dnia 14 czerwca 2005, sygn. akt V KZ 18/05, Legalis, z dnia 18 marca 2010 r., sygn. akt III KZ 15/10, Legalis. Ten tzw. przymus adwokacko – radcowski istniejący w postępowaniu w przedmiocie wznowienia postępowania karnego wynika z faktu, iż tylko osoba mająca wiadomości fachowe (wykwalifikowany prawnik), może po analizie akt sprawy oraz zapoznaniu się ze stanowiskiem skazanego, stwierdzić, czy istnieją podstawy do złożenia wniosku o wznowienie postępowania, a jeżeli tak to taki wniosek sporządzić i go podpisać. Skazany D. C. wniósł o ustanowienie obrońcy z urzędu do sporządzenia i podpisania wniosku o wznowienie postępowania w sprawie o sygn. akt II AKa 55/23 Sądu Apelacyjnego w Poznaniu. Wyznaczony przez Sąd Najwyższy w niniejszej sprawie, jako obrońca z urzędu, adwokat J. J. (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 sierpnia 2025 r., k. 30), w piśmie z dnia 2 października 2025 r. poinformował Sąd Najwyższy, iż nie stwierdził podstaw do sporządzenia wniosku o wznowienie postępowania (k. 52 – 57). Odpis tej opinii został doręczony skazanemu D. C. . W tej sytuacji zarządzeniem z dnia 14 października 2025 r., wezwano skazanego D. C. do usunięcia braku formalnego jego osobistego wniosku, poprzez przedłożenie w terminie siedmiu dni od daty otrzymania pisma, wniosku o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Poznaniu w sprawie o sygn. akt II AKa 55/23, sporządzonego i podpisanego przez adwokata lub radcę prawnego, pod rygorem uznania wniosku za bezskuteczny (k. 62). Wezwanie to skazany D. C. otrzymał w dniu 20 października 2025 r. (por. k. 71). W określonym siedmiodniowym prekluzyjnym terminie skazany D. C. nie uzupełnił braku formalnego swojego pisma procesowego zawierającego wniosek o wznowienie postępowania, albowiem nie przedłożył w tym terminie wniosku o wznowienie postępowania sporządzonego i podpisanego przez adwokata lub radcę prawnego. Wskazać należy, że siedmiodniowy prekluzyjny termin do uzupełnienia braków formalnych pisma, jest terminem który nie może zostać skrócony, ani przedłużony (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 6 kwietnia 2006 r., sygn. akt II KZ 12/06, LEX nr 182952, z dnia 10 kwietnia 2006 r., sygn. akt IV KZ 13/06, R – OSNKW 2006, poz. 805, z dnia 17 września 2008 r., sygn. akt III KZ 85/08, R – OSNKW 2008, poz. 1867, z dnia 9 grudnia 2016 r., sygn. akt IV KZ 59/16, Legalis). Konsekwencją nieuzupełnienia przez stronę w

terminie braku formalnego wniosku o wznowienie postępowania jest odmowa jego przyjęcia.

Przypomnieć też trzeba, iż ustanowienie obrońcy z urzędu w sprawie o wznowienie postępowania, nie następuje po to aby sporządził on wniosek o wznowienie, gdyż skazany uważa, że w sprawie istnieją podstawy do wznowienia postępowania, lecz wyłącznie po to, aby rozważył, czy ze względu na rzeczywiście zaistniałe uchybienia postępowania zachodzą podstawy do sporządzenia wniosku o wznowienie postępowania. Polska procedura karna nie przewiduje również instytucji swoistego „przymuszenia” ustanowionego z urzędu adwokata lub radcy prawnego, do sporządzenia i podpisania wniosku o wznowienie postępowania, jak również instrumentu prawnego, który zobowiązywałby sąd do wyznaczania z urzędu kolejnego adwokata lub radcę prawnego, w sytuacji, gdy poprzednio ustanowiony z urzędu adwokat lub radca prawny, po przeanalizowaniu akt sprawy, nie znalazł podstaw do sporządzenia i podpisania wniosku o wznowienie postępowania. Ustawa procesowa nie przewiduje również, aby sąd, który wyznaczył obrońcę z urzędu, dokonywał oceny zasadności stanowiska obrońcy w przedmiocie braku podstaw do sporządzenia wniosku o wznowienie postępowania. Ustanowiony w niniejszej sprawie obrońca z urzędu adwokat J. J. sporządził opinię o braku podstaw do złożenia wniosku o wznowienie postępowania. W realiach sprawy nie można zasadnie wywodzić, iż ten adwokat wykonując zlecone mu w niniejszej sprawie czynności, uczynił to z rażącym naruszeniem obowiązków, a tylko w takim, wyjątkowym wypadku, zachodziłaby konieczność ustanowienia kolejnego obrońcy z urzędu.

W tym stanie rzeczy, zgodnie z art. 530 § 2 k.p.k. i art. 120 § 2 k.p.k., które to przepisy stosuje się w postępowaniu o wznowienie postępowania (por. treść art. 545 § 1 k.p.k.), należało odmówić przyjęcia wniosku o wznowienie postępowania sporządzonego osobiście przez skazanego D. C.

[J.J.]

[a.ł.]

